

SZW Wetenschapsdag

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 9 oktober 2017

Voor beleidsmakers zijn de nieuwste inzichten uit onderzoek vaak niet toegankelijk en, met name voor jonge onderzoekers, is het lastig om in contact te komen met de relevante beleidsmakers. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid legde daarom een register aan van alle voor hen relevante promovendi en organiseerde een dag met presentaties van dertig promovendi. We lichten er twee uit.

Sociale zekerheid heeft geen magneetwerking op intra-EU migratie

PETRA DE JONG

*Promovendus bij het Nederlands Interdisciplinair
Demografisch Instituut (NIDI)*

In het Mobile Welfare-project onderzoeken we de rol van sociale voorzieningen in het land van herkomst en bestemming in intra-Europese migratiebeslissingen. Het debat rond het gebruik van sociale voorzieningen door migranten wordt vaak gedomineerd door het idee dat migranten aangetrokken worden door aantrekkelijke verzorgingsstaatarrangementen in het land van bestemming. Daarbij wordt over het hoofd gezien dat toegang tot sociale voorzieningen sterk samenhangt met leeftijd, gezinsamenstelling en arbeidsverleden. Variatie in de compositie van migratiestromen met betrekking tot deze karakteristieken is duidelijk zicht-

baar: uit Zuid- en Oost-Europa zagen we in 2013 bijvoorbeeld voornamelijk jonge mensen in de werkleeftijden naar Nederland migreren, terwijl migratiestromen vanuit België en het Verenigd Koninkrijk gekenmerkt werden door een relatief groter aandeel gezinnen en ouderen (figuur 1). Dergelijke informatie geeft een eerste inzicht in welke sociale voorzieningen relevant zullen zijn voor immigranten na migratie. In analyses op basis van economische modellen voor migratiestromen tussen 25 Europese landen blijkt met name de leeftijd van individuen op het moment van migratie van belang. Onze resultaten laten zien dat de invloed van factoren zoals afstand, economie en sociale zekerheid op migratiebeslissingen verschilt voor mensen in verschillende levensfasen. In onze studie vinden we geen duidelijk bewijs voor een 'magneetwerking' van sociale zekerheid. Ook kwalitatieve

SZW PROMOVENDIREGISTER
<http://bit.ly/2htoYtL>

Papa een carrière en mama een baantje?

Nederland is het enige land op aarde waar het anderhalfverdienersmodel zo wijdverspreid is: bij 58 procent van de heteroseksuele paren werkt de man voltijd en de vrouw in deeltijd. We weten echter niet of deze genderstereotiepe rolverdeling komt door genderverschillen in voorkeuren (mannen willen graag voltijd werken en vrouwen willen graag deeltijd werken) of door de economische realiteit (vrouwen verdienen minder dan mannen, en dus is het logisch dat zij minder gaan werken).

Wij onderzoeken dit met een vignette-experiment, waarin we werknemers vragen zich in te beelden dat zij en hun partner een kind krijgen, en we ze verschillende inkomensituaties voorleggen. Vervolgens geven ze aan hoeveel uur ze willen dat zijzelf en hun partner werken in die situatie.

Zowel de economische realiteit als genderverschillen in voorkeuren lijken een rol te spelen: toekomstige ouders willen minder werken wanneer hun partner meer verdient dan zichzelf. Maar we zien ook dat mannen altijd meer willen werken dan vrouwen (mannen 29 à 33 uur, vrouwen 25 à 29 uur), en nooit willen dat hun vrouw meer uren werkt dan zichzelf – zelfs niet wanneer zij meer verdient. Vrouwen lijken nog sterkere genderstereotiepe voorkeuren te

LEONIE VAN BRESCHOTEN

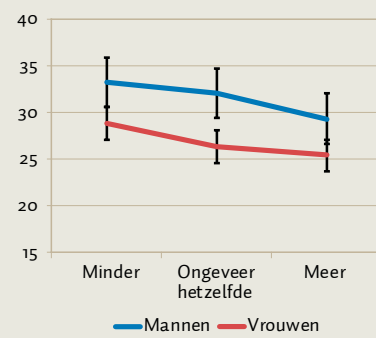
Promovendus aan de Universiteit Utrecht

hebben dan mannen: zij willen altijd dat hun partner meer werkt dan zichzelf, en ze willen zelfs dat mannen meer uren werken dan mannen zelf willen.

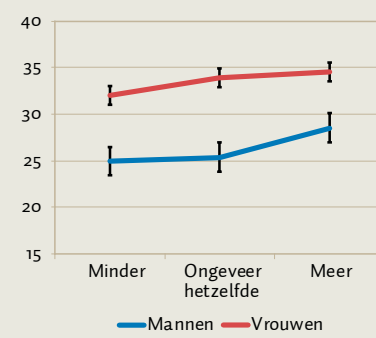
Maar wat is ‘willen’? In de sociale wetenschappen gaan we ervan uit dat genderverschillen in voorkeuren (op z’n minst deels) een sociale constructie zijn. Met andere woorden: mannen en vrouwen willen andere dingen omdat ze hun hele leven geleerd hebben dat ze zich anders horen te gedragen – denk bijvoorbeeld aan de roze stofzuigertjes die meisjes krijgen en de blauwe gereedschapskistjes die jongetjes krijgen. Des te opvallender is het daarom dat een substantieel deel van de mannen afwijkt van de hun toegekende rol van hoofdkostwinnaar en aangeeft minder te willen werken. Dit pleit voor het creëren van meer mogelijkheden voor mannen om minder te werken en meer te zorgen.

Katia Begall heeft bijgedragen aan het onderliggende onderzoek en aan een research paper wordt momenteel gewerkt.

Gewenste eigen werkuren

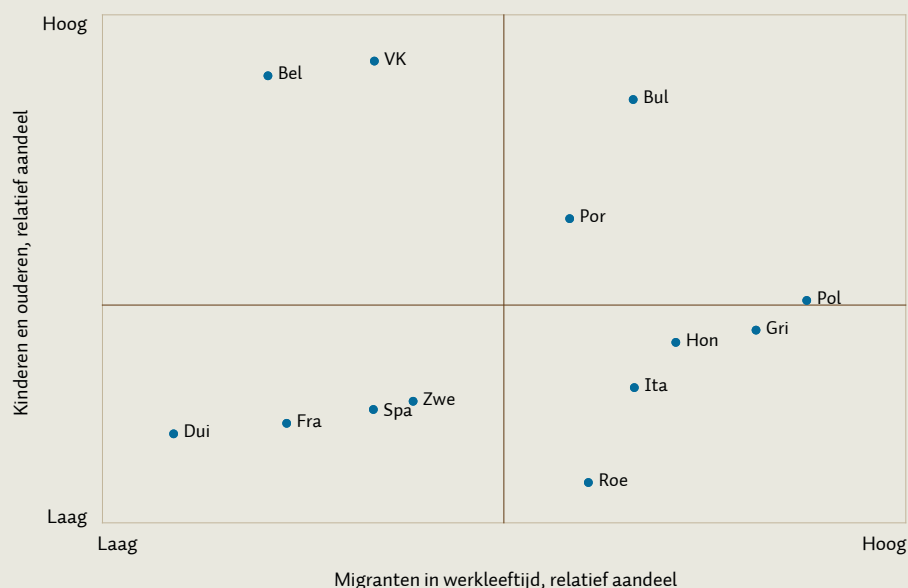

Gewenste werkuren partner

interviews met migranten in Nederland laten zien dat migratiebeslissingen binnen de EU doorgaans niet genomen worden met verwachtingen voor de lange termijn. Vooral voor jonge individuen zonder relatie of gezin blijkt de beslissing om te migreren relatief vrijblijvend. De opties om in Nederland te blijven, terug te keren of ergens anders heen te gaan worden na migratie herhaaldelijk heroverwogen. Belangrijke levensgebeurtenissen, zoals het stichten van een gezin of juist het verbreken van een relatie, het zoeken van een baan na het afronden van een opleiding of het aflopen van een arbeidscontract, spelen hierbij een belangrijke rol. Welke factoren migratiebeslissingen beïnvloeden, varieert daarom sterk over de levensloop. Dit is zeker het geval voor factoren waarvan de impact verschilt voor personen in verschillende levensfasen, zoals sociale zekerheid.

Samenstelling migratiestromen van en naar Nederland, 2013

Noot: Aandelen kinderen en ouderen en migranten in werkleeftijd zijn factoren uit een principale componentenanalyse